

BILTEN3

Internet portal
**POLJOPRIVREDNE
SAVETODAVNE I STRUČNE
SLUŽBE LESKOVAC**

www.psssle.com

STR	TEMA	Opis	Napisao/la
3	PROIZVODNJA CRNOG LUKA - ARPADŽIK	Povrće je oduvek igralo značajnu ulogu u životu čoveka i predstavlja jedan od bitnijih činilaca u ishran	dipl. ing. Boban Stanković
4	PARADAJZ	Obrađivanje zemljišta ima veoma važnu ulogu u tehnologiji proizvodnje paradajza	dr Mijodrag Đorđević
5	SETVA JARIH KULTURA NA PODRUČJU JABLANIČKOG OKRUGA	Nepovoljne vremenske prilike i česte kiše u vreme berbe kukuruza i jesenje pripreme zemljišta onemogućile su potpuno izvršenje jesenjih radova.	M.sc. Jelena Stojiljković
6	KAKO UŠTEDEDETI NA ZAŠTITI BILJA?	Zaštita bilja svakako je jedna od važnijih mera u održanju biljne proizvodnje, kako u pogledu dostignutog nivoa proizvodnje	dipl. ing. Igor Ristić
7	STIPS		

AGROPONUDA
BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA SRBIJE

PROIZVODNJA CRNOG LUKA - ARPADŽIK

(Allium cepa)

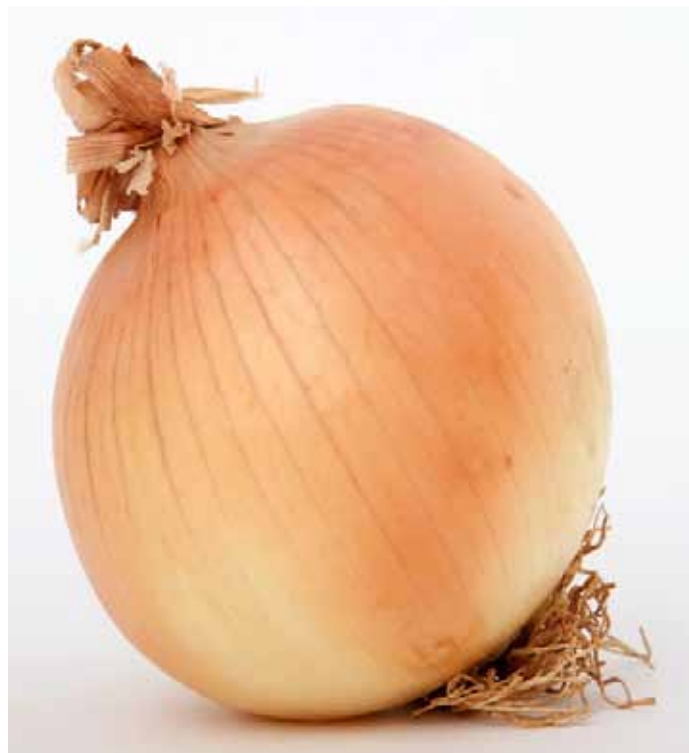
Povrće je oduvek igralo značajnu ulogu u životu čoveka i predstavlja jedan od bitnijih činilaca u ishrani. Veći deo povrtnarskih biljaka ljudima je bio poznat još pre 4000-5000 godina. Danas povrtnarstvo predstavlja intenzivnu i profitabilnu delatnost. „Hrana treba da bude lek, a lek-hrana,“ još pre dve hiljade godina rekao je grčki lekar Hipokrat. Neodgovarajuća ishrana doprinosi smanjenju, padu imuniteta i dovodi do pojave mnogih oboljenja. Crni luk spada među najrasprostranjenije povrtnarske kulture koje služe za ishranu ljudi tokom cele godine. Koristi se kao svež ili osušen. Poreklom je iz Azije i kao dvogodišnja biljka u prvoj godini obrazuje glavicu. Naredne godine iz glavice izrastaju cvetna stabla koja donose seme.

Crni luk se proizvodi direktno iz semena, rasada i iz arpadžika. Tradicionalan način proizvodnje crnog luka na području Jablaničkog okruga je iz arpadžika. Proizvodnja iz arpadžika je siguran i jednostavan način, ali ne i najekonomičniji. Uspeh proizvodnje zavisi od kvaliteta sadnog materijala, krupnoće, zdravstvenog stanja i kvalitetnog čuvanja arpadžika. Jako je važan izbor sortimenta. Kod nas su zastupljene sorte pljosnatog (pogačastog) i okruglog oblika. Izbor dikтира tržište.

Uspeva na srednje lakim do srednje teškim zemljištima dobre strukture i plodnosti. Najbolje uspeva na zemljištu slabo kisele ili neutralne reakcije. Za gajenje luka birati čiste nezakorovljene parcele bez mikrodepresija. Izbegavati površine sa visokim nivoom podzemnih voda, parcele gde je u prethodnih 3-4 godine gajen crni luk, ili druge kulture iz familije lukova, beli ili praziluk. U plodoredu obično ide posle kultura koje se đubre stajnjakom. Većina kultura posle kojih se može izvršiti blagovremena jesenja obrada zemljišta predstavlja dobre preduseve crnom luku.

Osnovnu obradu zemljišta obaviti što ranije u jesen, na dubinu od 25-30 cm. Gruba, grudvasta površina nije pogodna za sadnju arpadžika. Sadi se u rano proleće kada vremenski uslovi dozvole da se zemljište pripremi. U zavisnosti od krupnoće lukovica, načina sadnje i kvaliteteta rada sadilice obično se koristi 500-1000 kg/ha arpadžika. Za 1 ha potrebno je: sitnog arpadžika 300 – 500 kg, srednje krupnog 500 – 800 kg

i krupnog 800 – 1000 kg. Obično se sadi u brazdice na razmak 15 X 15 ili 20 X 10 cm. Na velikim površinama, uz primenu mehanizacije, arpadžik se sadi na redove rastojanja 30 cm ili u trake sa 4-6 redova. Između traka ostavlja se razmak od oko 50 cm, a između redova u traci 20 cm. Razmak u redu je 7-10 cm. Normu đubrenja potrebno je odrediti na osnovu agrohemijske analize zemljišta. Ovako posađen luk ranije niče i pre završava vegetaciju (sredina jula).

U momentu kada biljka omekša i padne po zemlji crni luk je stasao za berbu. Vađenje se obavlja kad veći deo biljaka polegne. Posle vadnje i sušenja lukovice se očiste, klasiraju i u zavisnosti od količin različito skladište, manje količine u drvenim gajbama, veće u savremenim skladištima.

**Savetodavac za ratarstvo i povrtnarstvo
dipl. ing. Boban Satnković**

Paradajz

Obrada zemljišta

Obrađivanje zemljišta ima veoma važnu ulogu u tehnologiji proizvodnje paradajza. Cilj te agrotehničke mere je da se oranični sloj zemljišta dovede u povoljno stanje kako bi se biljke paradajza dobro razvijale, odnosno da bi se stvorilo više prostora za lako širenje korena. Ukoliko je prostor u kome se koren razvija veći utoliko će biljke u njemu naći više hrane. Dalje cilj obrađivanja je da se zemljište izmeša unetim đubrivima i učini dostupno svim delovima korenog sistema biljke.

Obrada zemljišta treba da bude izvedena na vreme i kvalitetno. Pre dubokog oranja u jesen rastura se stajnjak u količini 40-50 t/ha i zaorava. Pored ovog potrebno je uneti i mineralna đubriva. Kombinovano đubrenje stajnjakom i mineralnim đubrivima obezbeđuje značajno povećanje prinosa i ranozrelost paradajza.

Đubrenje

Prinos je u korelaciji sa delovanjem brojnih činilaca koji omogućavaju stvaranje povoljnih uslova zemljišta za obrazovanjem maksimalnih količina organskih materija. Od brojnih činilaca koji povećavaju plodnost zemljišta po važnosti i efikasnosti izdvaja se đubrenje. Zbog velikih količina mineralnih materija koje se iz zemljišta iznose prinosom, postoje veliki zahtevi za mineralnim materijama.

Količina mineralnih đubriva zavisi u prvom redu od plodnosti zemljišta i planiranog prinosa. Na lakim zemljištima pored stajnjaka, treba da se upotrebi još 70-90 kg/ha azota, 110-150 kg/ha fosfora, i 100-150 kg/ha kalijuma. Prema tome za paradajz veći značaj ima

đubrenje fosforom i kalijumom. Ova hraniva povoljno utiču ne samo na prinos već i kvalitet paradajza.

Mineralna đubriva za đubrenje paradajza upotrebljavaju se pre dubokog oranja, u vreme predsetvene pripreme zemljišta i u vreme zametanja plodova. Najčešće se mineralna đubriva rasturaju po celoj površini.

Najbolji način primene bi bio da se đubrivo unosi u trake sa jedne i druge strane reda.

Priprema semena za setvu

Ujednačenost nicanja semena obezbeđuje ujednačenost rasta mladih biljaka. Ujednačeno iznikao rasad u isto vreme prolazi kroz fenološke faze, u isto vreme se podudaraju potrebe biljaka prema određenim uslovima.

Seme za setvu treba da bude ujednačeno po veličini i težini.

Preporučljivo je da se seme pre setve dezinfikuje. Dezinfekcijom semena obezbeđuje se u velikom procentu zaštita semena od virusnih i bakterijskih bolesti.

**Savetodavac za ratarstvo i povrtarstvo
dr Mijodrag Đorđević**

Setva jarih kultura na području Jablaničkog okruga

Nepovoljne vremenske prilike i česte kiše u vreme berbe kukuruza i jesenje pripreme zemljišta onemogućile su potpuno izvršenje jesenjih radova. Na području Jablaničkog okruga zbog nepovoljnih vremenskih prilika u toku jesenje setve nije zasejano 8-10 % od planiranih površina, pa će planirane površine biti zasejane jarim usevima. Na našem području jara pšenica nije pronašla svoje mesto u ukupnoj biljnoj proizvodnji, delom i zbog nedostatka semena na našem tržištu. Mnogo zastupljeniji u ukupnoj setvenoj strukturi za 2015. godinu

nastaviti prvom prilikom kada vremenske prilike to dozvole u narednom periodu. Sa predsetvenom pripremom zemljišta treba uneti i odgovarajuće količine mineralnog đubriva. Đubrenje je najbolje obaviti na osnovu rezultata agrohemijske analize zemljišta. Ako agrohemijska analiza zemljišta nije odrađena predsetveno treba uneti 70% od planirane količine azotnog đubriva. Apel savetodavaca PSSS Leskovac je da treba iskoristiti prve povoljne uslove za pripremu zemljišta i setvu jarih žita, pri tom vodeći računa o vlažnosti zemljišta i optimalnim rokovima za setvu jarih kultura.

je jari ječam. Treba iskoristiti trenutak kada je moguće obaviti setvu jarog ječma, jer optimalni setveni rok za setvu jarog ječma je pri kraju. Za setvu jarih kultura potrebna je kvalitetna priprema zemljišta.

To podrazumeva kvalitetnu osnovnu obradu i đubrenje, a pripremu zemljišta treba

Savetodavac za ratarstvo i povrtarstvo
M. sc. Jelena Stojiljković
Foto: Jelena Stojiljković

KAKO UŠTEDEDETI NA ZAŠTITI BILJA?

Zaštita bilja svakako je jedna od važnijih mera u održanju biljne proizvodnje, kako u pogledu dostignutog nivoa proizvodnje, tako i s aspekta zaštite i očuvanja okoline.

Zbog toga je važno da svaki rukovalac prskalicom zna pravilno da rukuje s istom, jer će samo na taj način moći pravilno da obavi potrebne tretmane.

Obavljajući pravilno sve neophodne tretmane moguće je ostvariti i određene uštede, koje nisu zanemarljive. Zato je potrebno podsetiti se nekih tehničkih detalja koji će omogućiti da kvalitetno sprovedemo mere zaštite.

Kvalitet izvođenja zaštite bilja zavisi od više faktora a to su:

1. Tehnički

Radni pritisak prkalice,

Vrsta (konstrukcione karakteristike) rasprskivača – dizne,

Veličina otvora rasprskivača – dizne,

Brzina kretanja prskalice !!!

Zemljišni:

Veličina strukturnih agregata zemljišta,

Pokrivenost površine biljnim materijalom (korovom),

Brojnost štetnika.

Klimatski faktori

Brzina vetra,

Temperatura vazduha,

Relativna vlaga vazduha.

Osnovni problem u primeni pesticida je taj što savremene pesticide primenjujemo korišćenjem neodgovarajuće tehnike – prskalice - za primenu pesticida.

Procentualno gledajući, skoro 80% prskalice kod farmera nema odgovarajuća tehnička rešenja za kvalitetnu primenu pesticida.

To podrazumeva tehničku opremljenost korišćenih uređaja, i ispravnost uređaja.

Šta mora imati svaka prskalice, pri tome da bude ispravno, da bi valjano ispunila svoj osnovni zadatak.

Pre svega to je da ima kvalitetnu distribuciju primenjenog sredstva po branjenoj površini. To je moguće ostvariti samo ako imamo ujednačen protok tečnosti na pumpi i ravnomeran protok po svakom rasprskivaču – dizni.

Ovo podrazumeva da postoji kvalitetan način regulacije neophodnog pritiska u svim elementima sis-

tema i da se ostvari mogućnost kontrole protoka na svakom rasprskivaču. Rasprskivači su izlazni elementi prskalice i od njihovog stanja i zavisi kvalitet.

Podrazumeva se da priključno vratilo traktora ima izlaznu brzinu od 540 o/min, da je pritisak u komori na pumpi identičan kojim tretiramo, da se tretiranje obavlja sa predviđene visine – prema karakteristikama dizne i da su one zakrenute pod odgovarajućim uglom.

Rasprskivači određuju veličinu kapljica, oblik i ugao izlaznog mlaza, količinu tečnosti i kvalitet pokrivanja branjene površine. Struktura i spektar kapljica u mlazu je veoma važan parametar rasprskivača, a od njega zavisi preciznost depozicije, tj. količina zaštitnog sredstva na branjenoj površini. Veličina kapi, koja najviše zavisi od veličine izlaznog otvora rasprskivača i radnog pritiska, određuje strukturu i spektar kapljica u mlazu.

Osim navedenih parametara, na kvalitet rada rasprskivača utiču i drugi parametri, kao što su visina rasprskivača iznad objekta prskanja, razmak rasprskivača na krilu prskalice i ugao zakretanja mlaza.

Otvori rasprskivača su malih dimenzija, tako da je neophodno redovno održavati rasprskivače i kontrolisati stanje njihovih otvora, kako bi se sprečilo da oštećen ili istrošen rasprskivač bude i dalje u upotrebi.

Radni pritisak određujemo na osnovu konstrukcionih karakteristika izabrane dizne, i mogućeg protoka tečnosti koju ta dizna ostvaruje na 2,8 bar-a, ili oko 3 atmosfere.

Povećanje pritiska direktno povećava udeo sitnijih kapi koje su onda više podložne driftu. Zabluda je da se malim povećanjem pritiska može povećati norma tretiranja. Da bi duplo povećali količinu tečnosti na izlazu iz dizne neophodno je najmanje četiri puta povećati pritisak što odmah dovodi do pogoršanja strukture kapi, pa je rezultat veliki drift – zanošenje što nije dobro.

Apel svim onim koji obavljaju tretmane je da koriste originalne – atestirane – dizne, koje su neznatno skuplje od onih koje se prodaju na pijaci se mogu kupiti jeftinije, a na njima nije moguće pročitati ime proizvođača, niti neku od drugih standardnih oznaka. Koristite dizne bilo kog od renomiranih proizvođača dizni na kojima možete pronaći sve neophodne podatke.

Najbolji način utvrđivanja oštećenosti rasprskivača je upoređivanje protoka starog rasprskivača sa novim (istog tipa i veličine). Svi rasprskivači kod kojih je primećeno povećanje od 10 – 15 %, od teoretske vrednosti moraju se zameniti.

*Savetodavac za melioracije zemljišta
Igor Ristić, dipl. ing.*

<i>Jedinica mere din/kg</i>	<i>Centralna Srbija</i>			<i>Vojvodina</i>	
	<i>Beograd</i>	<i>Kraljevo</i>	<i>Niš</i>	<i>Novi Sad</i>	<i>Subotica</i>
Brokoli (Broccoli)	180		200	150	
Karfiol (Cauliflower)	170			150	
Krastavac-salatni (Cucumber for salad)	180			180	
Krompir (Potato)	35	30	30	35	
Kupus (Cabbage)	85	70	50	50	
Luk beli (Garlic)	350	190	270	300	
Luk-crni (Onion)	30	30	30	30	
Paprika-babura (Pepper-babura)	210			200	
Paprika-šilja (Pepper-silja)	260				
Paradajz (Tomato)	160		160	150	
Pasulj-beli (Beans white)	230	250			
Praziluk (Leek)	110	80	80	100	
Rotkvice (Radish)	30			30	
Spanać (Spinach)	70				
Tikvice (Zucchini)	180			170	
Zelena salata-komad (Lettuce-piece)	33		25	35	
Šargarepa (Carrot)	45	45	40	45	

<i>Jedinica mere din/kg</i>	<i>Centralna Srbija</i>			<i>Vojvodina</i>	
	<i>Beograd</i>	<i>Kraljevo</i>	<i>Niš</i>	<i>Novi Sad</i>	<i>Subotica</i>
Brokoli (Broccoli)	180		200	150	
Karfiol (Cauliflower)	170			150	
Krastavac-salatni (Cucumber for salad)	180			180	
Krompir (Potato)	35	30	30	35	
Kupus (Cabbage)	85	70	50	50	
Luk beli (Garlic)	350	190	270	300	
Luk-crni (Onion)	30	30	30	30	
Paprika-babura (Pepper-babura)	210			200	
Paprika-šilja (Pepper-silja)	260				
Paradajz (Tomato)	160		160	150	
Pasulj-beli (Beans white)	230	250			
Praziluk (Leek)	110	80	80	100	
Rotkvice (Radish)	30			30	
Spanać (Spinach)	70				
Tikvice (Zucchini)	180			170	
Zelena salata-komad (Lettuce-piece)	33		25	35	
Šargarepa (Carrot)	45	45	40	45	

Jedinica mere dn / kg	Težina / uzrast	Rasa	Centralna Srbija										Vojvodina						Dominantna cena - Srbija			
			Beograd	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Nil	Piroć	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica		Subotica	Zrenjanin	
Bikovi	>500kg	SM	220																			
Dvke	sva težina	sva rasa	200		160	140																
Jagnjad	sva težina	sva rasa	300	300	280	300	320	360	280	300	300	290	280	310	300	280	360		300			
Junad	sva težina	sva rasa											170	200	230					230		
Junad	150-400kg	sva rasa																	210			
Junad	>480kg	sva rasa																	220			
Koze	sva težina	sva rasa											120		145					130		
Krave za klanje	sva težina	HF																	140			
Krave za klanje	sva težina	SM																	130	150	150	
Krmače za klanje	>130kg	sva rasa	120	150	110	100											110	110	110			
Ovca	sva težina	sva rasa	150	140	120	120	130											130	150	150		
Prasad	15-25kg	sva rasa	220	230	190	220	230	200	250	200	200	230	240	220	250	210			230			
Prasad	<=15kg	sva rasa	210	230	200											250	210	250	230	230		
Telet	80-160kg	HF																	355			
Telet	80-160kg	SM											450					400	360	350	390	
Tovjerid	80-120kg	sva rasa	140	140	130	130	130	140											130	150	150	150
Tovjerid	>120kg	sva rasa	140	130	120	110											120	140	140	140	140	
Šteljad	sva težina	sva rasa																	200	200	180	200

E-LEARNING

e-learning.psssle.com

Besplatno učenje iz svih oblasti poljoprivrede

BERIĆET

ČASOPIS ZA POLJOPRIVREDNIKE JABLANICKOG OKRUGA

Republika Srbija

Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine

Za sve informacije iz oblasti poljoprivredne proizvodnje možete se obratiti
POLJOPRIVREDNOJ SAVETODAVNOJ I STRUČNOJ SLUŽBI LESKOVAC
tel. 016/212-246, fax. 016/254-639

dr Bratislav Pešić , direktor 064/6454744

Savetodavna služba za ratarstvo i povrtarstvo

dr Mijodrag Đorđević, 064/6454731, 016/237-361
dipl. ing. Boban Stanković, 064/6454743, 016/273-364
mast. ing. Jelena Stojiljković, 064/8110750

Savetodavna služba za voćarstvo i vinogradarstvo

dipl. ing. Duško Jovanović, 064/6454736, 016/237-360
dipl. ing. Nenad Stefanović, 064/6454738

Savetodavna služba za stočarstvo

mr Dejan Randelović, 064/6454732, 016/237-362

Savetodavna služba za melioracije

dipl. ing. Igor Ristić, 064/8110751

Savetodavna služba za zaštitu bilja

mr Gordana Jovanović, 064/6454735, 016/244-243
dipl. ing. Mirjana Petrović, 064/6454737, 016/237-363
dipl. ing. Bojana Karapandžić, 064/8110753